

חוברת תלמיד • קריאה והבנה • עולים (עברית בניקוד + מילון)

יוצאים לשביל: טיולים

איך מתכננים טיול כמו מקצוענים, מה נכנס לתרמיל המושלם, איך מפה מקופלת הצילה את נועה, ולמה הטלפון נשאר בתרמיל – צוללים בשלבים: מתחילים על פני המים ויורדים לעומק.

תאריך:

כיתה:

שם:

טקסט ושאלות

- 11 הטקסט: התרמיל שלי
- 12 חלק א' – שחייה על פני השטח
- 13 חלק ב' – צלילה
- 15 חלק ג' – מעמקים
- 17 בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה
- 2 מפתח תשובות למורה

כלים לקריאה

- 7 דף האסטרטגיות
- 8 מפת הצלילה
- 9 סימניות לגזירה
- 10 כרטיסי מילים לקיפול

איה משתמשים?

א. מתחילים בדף האסטרטגיות ובמפת הצלילה. ב. קוראים את הטקסט ועוזרים בתחנת העצירה. ג. עונים על השאלות לפי העומק: פני המים, צלילה והמעמקים. ד. מסיימים בבדיקה עצמית ובכרטיס יציאה.

עולים

עובד גם בשחורלבן

ניסוח לבנים ולבנות

להדפסה

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות

מהדורה למורה – עולים. כאן מרוכז כל מה שצריך לפני השיעור: מטרות, מערך ל-45 דקות, גרסה קצרה, חיבור למודלים של חוסן, טיפים ומפתח תשובות. אפשר להסיר את הדפים האלה לפני צילום החוברת לתלמידים.

מטרות השיעור

- לאתר מידע גלוי בטקסט ובטבלה (סימון שבילים, כמות מים, סוגי מסלולים, מה נכנס לתרמיל), ולהבין כללי בטיחות: מספרים למבוגר על המסלול, לא יוצאים לבד ונשארים בשביל המסומן.
- לקרוא בין השורות: לזהות פרט מוקדם שמרמז על ההמשך ונקודת מפנה בסיפור, ולזהות טענה, נימוקים, טענת נגד והפרכה בטקסט טיעוני, כולל תפקידן של מילות קישור.
- לחבר את הטקסט לחיים: לנסח עמדה מנומקת על תכנון, ציוד ושימוש בטלפון בטיול, ולתרגל דרך להירגע ברגע מלחיץ בעזרת עש"ן ד"ק.

גרסה קצרה – 10 דקות

קוראים בקול את הפסקאות של נועה בפיצול השבילים, מהרגע שהתברר שאין קליטה ועד 'אנחנו כאן', ועונים יחד על שתי שאלות: איזה פרט מההתחלה רמז על הסוף, ומה מלמדת התגובה של נועה על אופייה. אחר כך מתרגלים דקה אחת של עש"ן ד"ק. מסיימים בשלושת כללי הזהב: מספרים למבוגר את המסלול, לא יוצאים לבד ונשארים בשביל המסומן, ומשחקים סבב מהיר של 'לתרמיל או נשאר בבית'.

שאלת פתיחה לכיתה

האם הלכתם פעם לאיבוד, בטיול, בקניון גדול או בעיר חדשה? מה הרגשתם באותו רגע, מה עשיתם, ומה עזר לכם להירגע ולמצוא את הדרך?

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

חוסן בשביל: גש"ר מאח"ד • עש"ן ד"ק • מעש"ה

עש"ן ד"ק הוא לב הנושא: כשהולכים לאיבוד או נבהלים בשביל, כמו נועה, עוצרים, מכווצים ומשחררים שרירים, נושמים לאט, אומרים משפט מחזק ובוחרים צעד קטן קדימה, למשל לחפש את סימון השביל. גש"ר מאח"ד מראה שלנועה היו כמה ערוצי התמודדות: שכל (קריאת מפה ומצפן), דמיון (סבא שיושב לידה ואומר 'תסתכלי טוב'), חברה (שאלה את כולם מה הם רואים) וגוף (נשימה ארוכה). מעש"ה מופיע במסלול של חט"ע, כשנוי עוזרת לאיתן הלחוך. היא אומרת לו 'אני כאן איתך' (מחויבות), שואלת מה מלחיץ אותו (שאלות), מציעה לו להיות אחראי על המפה (עידוד לפעולה), ויחד הם עוברים על מה קרה, מה עכשיו ומה הלאה (הבניית רצף). הלכתם לאיבוד בשביל או נבהלתם, כמו נועה? עש"ן ד"ק: עוצרים ואומרים "עצור!", מכווצים ומשחררים אגרופים, נושמים לאט – ואז דמיון מודרך וקשב: מסתכלים סביב, מחפשים את סימון השביל, פותחים את המפה. ותמיד: מספרים למבוגר/ת על המסלול ולא מטיילים לבד.

מהדורה למורה

מהדורה למורה - מערך ומפתח תשובות (המשך)

מערך שיעור - 45 דקות

דקות	שלב	מה קורה
5	פתיחה וחימום	שאלת החימום: 'האם הלכתם פעם לאיבוד, בטיול, בקניון או בעיר חדשה? מה עזר לכם?'. מציגים את שקופית הפתיחה ואת שלושת מפלסי הצלילה: פני המים, צלילה, המעמקים. לפני הקריאה מסתכלים על הכותרת, על האיור ועל כותרות הטבלה ומנחשים מה נלמד.
10	קריאה ראשונה ותחנת עצירה	כל קבוצה קוראת את הטקסט ברמה שלה: 'המפה של נועה', 'מתכננים טיול כמו מקצוענים', 'הטלפון נשאר בתרמיל', 'התרמיל שלי' או 'יוצאים לטיול'. בתחנת העצירה עוצרים ושואלים: איזה פרט מההתחלה רמז על ההמשך? מה היה מתוכנן ומה הפתיע? מה עמדתכם עד עכשיו?
10	צוללים בשלושה מפלסים	פותרים את שאלות פני המים (מידע גלוי), עוברים לשאלות הצלילה (פרט מקדים ונקודת מפנה, קריאת הטבלה, מילות קישור, טענת נגד והפרכה) וסוגרים בשאלה אחת מהמעמקים. בודקים יחד בעזרת מפתח התשובות ומבקשים מהתלמידים להראות במדויק איפה בטקסט מצאו את התשובה.
8	עוצרים, משחררים שרירים, נושמים: תרגול עש"ן ד"ק	חוזרים לרגע שבו נועה עצרה את הוויכוח בפיצול השבילים. מתרגלים יחד את עש"ן ד"ק: ע, עצור. ש, שרירים: מכווצים אגרופים ומשחררים לאט. נ, נשימה: שאיפה איטית ונשיפה ארוכה. ד, דיבור עצמי: משפט מחזק, למשל 'אני יודע/ת לעצור ולחשוב'. ק, קדימה: בוחרים צעד קטן אחד וממשיכים, כמו לחפש את סימון השביל. אחר כך מוסיפים דמיון מודרך קצר: מדמיינים שביל רגוע ומחפשים בקשב רב את הפס האדום-לבן-אדום. מסכמים את כללי הזהב: מספרים למבוגר את המסלול, לא יוצאים לבד ונשארים בשביל המסומן.
8	משחקים ומסלול בחירה	בזוגות משחקים במשחק המיון (לתרמיל או נשאר בבית), בנכון או לא נכון ובמסלול הבחירה של הרמה. אחרי כל בחירה מנמקים בקול למה היא הכי בטוחה או הכי הוגנת. קבוצת חט"ע ממיינת משפטים לפי תפקידם בטיעון: טענה, נימוק, טענת נגד ומסקנה.
4	כרטיס יציאה	כל תלמיד/ה ממלא/ת כרטיס יציאה אחד: כלל בטיחות שאזכור, הצעד הראשון שלי כשאני נבהל/ת, או פריט שנכנס לתרמיל ופריט שנשאר בבית. משימת הכתיבה הפתוחה ניתנת להמשך בבית.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

טיפים להנחיה

- לפני הקריאה, בזמן הקריאה ואחריה: לפני הקריאה מסתכלים על הכותרת, על האיור ועל כותרות הטבלה, ומנחשים. בזמן הקריאה עוצרים בתחנת העצירה ומסמנים בטקסט מילים קשות ופרטים חשובים. אחרי הקריאה חוזרים לניחוש ובודקים אם הוא התאמת. כדאי להזכיר שטעות בפני המים היא הזמנה לחזור לפסקה הרלוונטית, ולא כישלון.
- צוללים בהדרגה: בפני המים התשובה כתובה במפורש, ומבקשים להראות איפה. מתחת למים קוראים בין השורות ושואלים למה הכותב בחר כך, למשל למה המפה מופיעה כבר בפסקה הראשונה או מה עושה המילה 'לפיכך'. במעמקים אין תשובה אחת נכונה, ומעריכים נימוק ודוגמה אישית. כדאי לתת לתלמידים חזקים לנסח טענת נגד הוגנת לפני שהם מפריכים אותה.
- מרחב בטוח: חלק מהתלמידים חוו מצב שבו הלכו לאיבוד, נבהלו או נלחצו בלי טלפון. מזמינים לשתף רק מי שרוצה ורק במה שנוח לו או לה. השיעור הוא תמיכה ולמידה ולא טיפול. אם עולה מצוקה, חרדה מתמשכת או חשש לשלומן של תלמיד או תלמידה, פונים ליועצת. אפשר גם לפנות לנאמני החוסן המורים או לנאמני החוסן התלמידים.

הכוונה לשאלה הפתוחה – עולים

תשובות: כובע; רמקול ועוגה; קרוב לגב. המשפט להדגשה: 'ברגליים יש נעליים סגורות'. בהשלמה מקבלים כל תשובה הגיונית, למשל 'בתרמיל שלי יש מים וכובע. בטיול אני לא לוקח/ת רמקול'. אפשר לכתוב גם בשפת האם. כדאי לחזור על מילות המילון בקול ולתרגל את המשפט 'אני מספר/ת להורים לאן אני הולך/ת'.

מפתח תשובות למורה – עולים. שאלות פתוחות: תשובות אישיות. מחפשים תשובה שנשענת על הטקסט, מנומקת ומנוסחת במשפטים שלמים.

מהדורה למורה

מהדורה למורה – מערך ומפתח תשובות (המשך)

שאלה	תשובה
1	ב. כובע
2	א. רמקול ועוגה
3	ג. קרוב לגב
4	1. נכון 2. לא נכון 3. נכון 4. לא נכון
6	„ברגליים יש נעליים סגורות...”
7	מים ← לתרמיל; רמקול ← בבית; כובע ← לתרמיל; עוגה ← בבית
8	1-ב, 2-ד, 3-א, 4-ג

כלים לקריאה

דרך האסטרטגיות: איך קוראים לעומק?

אחרי הטקסט

מספרים במילים שלי
מה קרה בהתחלה, באמצע ובסוף?

מה הרגשתי?
מה אהבתי בסיפור?

מה לומדים?
מה אני לוקח/ת איתי?

בזמן הטקסט

מסמנים מילה קשה
עיגול סביב מילה שלא הבנתי.

עוצרים וחושבים
מה קרה עד עכשיו?

מדמיינים
איך זה נראה? מה הדמות
מרגישה?

לפני הטקסט

מסתכלים על הכותרת
על מה הסיפור? מה אני כבר
יודע/ת?

מסתכלים בתמונה
מה רואים? מה זה מספר לי?

מנחשים
מה לדעתך יקרה בסיפור?

מקרא סימנים בעיפרון

מתחבר אליי

מפתיע אותי

לא הבנתי

משפט חשוב

מילה לא מוכרת

רשימת בדיקה לקורא/ת

- ☐ קראתי את הכותרת ושאלתי את עצמי על מה הטקסט
- ☐ קראתי את כל הטקסט עד הסוף
- ☐ סימנתי מילה שלא הבנתי
- ☐ קראתי שוב את מה שלא היה ברור

המטרה שלי בקריאה

למה אני קורא/ת את הטקסט הזה? מה הייתי רוצה לגלות?

כלים לקריאה

מפת הצלילה: סוג הטקסט ומילים חדשות

מפת הצלילה שלי

מעמקים

חושבים, מביעים דעה ויוצרים

צלילה

מסיקים, מקשרים ובודקים מילים ומבנה

שחייה על פני השטח

מוצאים מידע שכתוב בטקסט

סוג הטקסט: טקסט קצר בניקוד

מה מאפיין את סוג הטקסט הזה? כתבו שני סימנים שתחפשו בקריאה:

לפני שצוללים

מה אני חושב/ת שיקרה בטקסט? (לפי הכותרת)

מילים חדשות

מילה	פירוש	משפט משלי
תרמיל	backpack	
כובע	hat	
ערכת עזרה ראשונה	first aid kit	
נעליים סגורות	closed shoes	
כבדים	heavy	
מים	water	
גב	back	

כלים לקריאה

סימניות לגזירה

גזרו לאורך הקו המקוקו ✂

המעמקים

מעבר לשורות

- מה אני חושב/ת?
- מה הייתי עושה?
- מה למדתי?

השאלה שלי: 🖋

יוצאים לשביל: טיולים
עולים ●

צלילה

בין השורות

- למה זה קרה?
- מה הדמות מרגישה?
- מה פירוש המילה?

השאלה שלי: 🖋

יוצאים לשביל: טיולים
עולים ●

פני המים

כתוב בטקסט

- מי בסיפור?
- מה קרה?
- איפה ומתי?

השאלה שלי: 🖋

יוצאים לשביל: טיולים
עולים ●

כלים לקריאה

פרטיסי מילים לקיפול

גזרו כל פרטיס, קפלו לאורך הקו המנוקד שבאמצע – המילה מקדימה והפירוש מאחור. תרגלו בזוגות. ✂

backpack	תרמיל
hat	כובע
first aid kit	ערכת עזרה ראשונה
closed shoes	נעליים סגורות
heavy	כבדים
water	מים
back	גב
food	אוכל

הטקסט • טקסט קצר בְּנִיקוּד

הַתְרַמֵּיל שְׁלִי

לפני הקריאה

סוג הטקסט: טקסט קצר בְּנִיקוּד. מה אתם שומים בתְרַמֵּיל לְטִיול? כתבו או ציירו שני דברים.

הניחוש שלי:

מילון קטן

תְרַמֵּיל

backpack

כּוֹבֵעַ

hat

עֶרְכֵת עֲזָרָה ראשונה

first aid kit

נְעָלִים סגורות

closed shoes

כִבְדִים

heavy

מִים

water

הערות שלי

1 מִחֵר אֲנַחְנוּ יוֹצְאִים לְטִיול בְּטֶבַע.

2 בַּתְרַמֵּיל יֵשׁ הַרְבֵּה מִים.

3 עַל הָרֹאשׁ יֵשׁ כּוֹבֵעַ.

4 בַּתְרַמֵּיל יֵשׁ גַּם אוֹכֵל קֵל וְעֶרְכֵת עֲזָרָה ראשונה.

תַּחֲנֵת עֲצִירָה: עֲצֵרוּ רַגְעַ: מָה קָרָה עַד כָּאן? מָה לְדַעְתְּכֶם יִקְרָה עִכְשָׁיו?

5 בְּרַגְלִים יֵשׁ נְעָלִים סגורות.

6 רִמְקוּל וְעוֹגָה נִשְׁאָרִים בַּבֵּית.

7 אֶת הַדְּבָרִים הַכִבְדִים שֶׁמִים קרוב לגב.

8 אֲנַחְנוּ מְסַפְּרִים לַהוֹרִים לָאן אֲנַחְנוּ הוֹלְכִים.

שאלות לפי עומק • עולים

התרמיל שלי

שם:

חלק א' – שחיה על פני השטח

קראו את הטקסט ומצאו את התשובות בו.

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

1

מה יש על הראש?

א נעליים

ב כובע

ג מים

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

2

מה נשאר בבית?

א רמקול ועוגה

ב מים

ג ערכת עזרה ראשונה

איתור מידע

פני המים • כתוב בטקסט

3

איפה שמים את הדברים הכבדים?

א בכיס הקטן

ב ביד

ג קרוב לגב

בדיקת פרטים

פני המים • כתוב בטקסט

4

נכון או לא נכון? סמנו ✓ בטבלה

המשפט	נכון ✓	לא נכון ✗
בתרמיל יש הרבה מים.	☐	☐
הרמקול נמצא בתרמיל.	☐	☐
ברגליים יש נעליים סגורות.	☐	☐
את הדברים הכבדים שמים רחוק מהגב.	☐	☐

שאלות לפי עומק • עולים

התרמיל שלי (המשך)

שם: _____

אוצר מילים בהקשר

פני המים • כתוב בטקסט

5

השלימו את המשפטים בעזרת מחסן המילים

מחסן מילים: כובע מים הורים עוגה

- על הראש יש _____.
- בתרמיל יש הרבה _____.
- אנחנו מספרים ל _____ לאן אנחנו הולכים.

חלק ב' - צלילה

עכשיו נחשוב: למה עושים את זה בטיול?

סימון בטקסט

צלילה • בין השורות

6

מסמנים בטקסט

- סמנו בצהוב את המשפט על הנעליים.
- סמנו בירוק את הדברים שנשארים בבית.
- לחצו על המשפט שאומר מה יש ברגליים.

מיון וארגון

צלילה • בין השורות

7

מה לוקחים לטיול ומה נשאר בבית? (מיינו: סמנו ✓ בעמודה המתאימה)

בבית	לתרמיל	הפריט
☐	☐	מים
☐	☐	רמקול
☐	☐	כובע
☐	☐	עוגה

שאלות לפי עומק • עולים

התרגיל שלי (המשך)

קישור מושגים

צלילה • בין השורות

8

מתחן קו בין המילה למילה באנגלית

head .א.	●	1. מים	●
water .ב.	●	2. אוכל	●
feet .ג.	●	3. ראש	●
food .ד.	●	4. רגליים	●

מארגן גרפי

צלילה • בין השורות

9

כתבו בטבלה: מה לוקחים לטיול ומה נשאר בבית?

לוקחים לטיול	נשאר בבית

שאלות לפי עומק • עולים

התרמיל שלי (המשך)

שם:

חלק ג' - מעמקים

עכשיו תורכם לכתוב, לצייר ולספר.

העברה למקרה חדש

המעמקים • מעבר לשורות

10

מה מאיה יכולה לעשות? כתבו רעיון אחד.

מקרה לבחינה: התרמיל של מאיה

מחר מאיה יוצאת לטיול. היא רוצה לקחת במקול גדול. התרמיל כבד מאוד ואין בו מקום למים.

קתיבה ונימוק

המעמקים • מעבר לשורות

11

השלימו: בתרמיל שלי יש _____ ו-_____. בטיול אני לא לוקח/ת _____. (אפשר לכתוב גם בשפה שלכם.)

שאלות לפי עומק • עולים

התרמיל שלי (המשך)

כלי חוסן

המעמקים • מעבר לשורות

12

בטיול השביל קשה ואתם עייפים. עשו עש"ן ד"ק: עוצרים, מכווצים ומשחררים שרירים, נושמים לאט, אומרים משפט מחזק, הולכים קדימה. כתבו משפט מחזק: "אני ____"

שיח בקיפה

המעמקים • מעבר לשורות

13

מעגל שיח

- נועה לא התגאתה כשהצילה את המצב. למה הדרך שבה נוהגים ברגע משבר, ברוגע, בשפה מכבדת ועם תוכנית, חשובה לא פחות מהידע?
- 'לא מה עוד אפשר לקחת, אלא במה לא אוכל לוותר'. איך השאלה הזאת יכולה לעזור לנו גם מחוץ לטיול, למשל באריזה לחופשה, בתכנון יום לימודים או בבחירת תחביבים?

ייצוג חזותי

המעמקים • מעבר לשורות

14

ציירו את התרמיל שלכם לטיול. כתבו את השם של כל דבר בתרמיל.

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו

סמנו בכל שורה איך אתם מרגישים

עוד לא	בערך	בטוח/ה	
			אני יודע/ת לומר מה יש בתרמיל לטיול.
			אני יודע/ת מה לא לוקחים לטיול.
			אני מבין/ה את המילים: תרמיל, כובע, ערכת עזרה ראשונה.

כרטיס יציאה

יוצאים לשביל: טיולים • עולים

שם:

כיתה:

תאריך:

1. דבר אחד שאני לוקח/ת לטיול: __

2. מילה חדשה שלמדתי היום: __

3. למה מספרים להורים לאן הולכים? __

כמה נהניתי מהטקסט? 1 2 3 4 5

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה

בודקים את עצמנו + כרטיס יציאה (המשך)

יצרה: רוית ראש בן ישי

לצלול פנימה • יוצאים לשביל: טיולים • חוברת תלמיד לעולים 🤿

